

Izhaja vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 8., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avš. (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dombergu, Solkanu itd.
ENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 30 stotink;
za ovrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
po 40 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave
Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilce političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Naročnina znaša
za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina za nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi doplati naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovan-
pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik
koncesij lista „Edinost“ — **Nataniela tiskarna koncesija**
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18
Poštna-branilašni račun št. 841-652.
TELEFON štov. 1187.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministerki predsednik baron Beck.

DUNAJ 20. Ministerski predsednik baron Beck se je včeraj podal na Bled.

Osepnice na Dunaju.

DUNAJ 20. Glasom uradnih poročil je od 10. do 17. t. m. obolelo na osepnice šest oseb, vsi v X. okraju. Od spomladi je obolelo 30 oseb.

Minister dr. Fořt na Češkem.

KRALJEV GRADEC 20. Danes ob 6. uri zjutraj je dospel semkaj trgovinski minister dr. Fořt, da se vdeleži voznje po Labi. Na kolodvoru je župan pozdravil ministra, nakar se je odpeljal v kraljičin dvorec.

Tittoni v Celovcu.

CELOVEC 20. Sinoči je iz Pontebe dospel semkaj na avtomobilu italijanski minister za vnanje stvari, Tittoni. Prespal je pri italijanskem podkonzulu pl. Ebrenfeldu.

Romuni proti ogrski zastavi.

BUDIMPEŠTA 20. V nedeljo so Romuni v več občinah raztrgali ogrsko zastavo. Prišlo je do krvavih prask med Romuni in Madjari. Na obeh straneh je bilo več ranjenecv.

Praznik sv. Stefana.

BUDIMPEŠTA 20. Praznik sv. Stefana se je tudi letos praznoval z običajnim slavljem. Vse javne in mnogo privatnih hiš je bilo v zastavah. Procesije z ostanki sv. Stefana so se vdeležili vsi načelniki oblastni in ogromna množica ljudstva.

Dogodki v Maroku.

CASABLANKA 20. (Nem. kab. družba) Ko se je včeraj izkrcalo topništvo, je prišlo do boja s Kabili, ki so napadli Francoze. V boju je palo mnogo urojenecv, tudi na francoski strani je bilo več mrtvih in ranjenih.

PARIZ 20. Admiral Philibert je včeraj brzojavil: Položaj v Larache in v Rabatu je povoljen. V Magazanu je bilo včeraj vse mirno. Iz Marakeša poročajo, da je bil Mulaj el Hafid proglašen sultanom. V Safiju in Mogadorju je vse v redu. Včeraj zjutraj so Kabili z vso silo napadli francosko šotirističe pri Casablanci. Bombardiranje je vspelo. Križarka „Gloire“ je odbila močan oddelek maroške kavalarije, katero je podpirala pehota. Zdi se, da so imeli Marokanci znatne zgube.

LONDON 20. „Daily Telegraph“ poroča iz Tangerja: Včeraj je bil pri Alksarju Maklean izročen sultanovemu stricu El Meraniju. Bržkone pride do bitke med El Meranijem in Raisulijem.

CASABLANKA 20. (Nem. kab. družba) Evropejci, ki so dne 13. t. m. zapustili Marakeš, so včeraj zdravi dospeli v Safi.

CASABLANKA 20. (Ag. Havas) Že več dni je general Drude pričakoval napada. Včeraj okoli 3. ure zjutraj so pri prvih stražah pali prvi strelji. Z dnevom je odšel en stotnik s 60 spahi, da poizve za pozicije Marokancev. Spahi so se najprej postavili v boj, nakar je nastal odmor. Njih neznanost število je vspodbudilo sovražnika, ki je imel 2000 konjenikov in ki jih je skušal obkoliti. Oddelek strelcev je pričel prodirati proti sovražniku, vendar ni mogel zadrževati kavalarije. Spahi so se počasi v zaprtih vrstah umaknili, se potem okrenili in s stotnikom na čelu napadli oddelek več nego tisoč jezdecv. Stotnik strelcev in eskadron lovcev je prodiral proti sovražni pehoti do razdalje 600 metrov.

PODLISTEK.

Kralj Matjaž za en dan v Brdih.

Neko nedeljo tega poletja dobila sva se s prijateljem Z. na vse zgodaj na postaji južne železnice, da izletva v Brda, povabljen tjakaj od odlične družine K. Dospela sva na zadnjo avstrijsko postajo železniške proge, v furlanski Kormin, okoli 8. ure. Ogledala sva si mesto in, da si sva je prehodila na dolgo in široko, vendar se ni videlo — tako je hudomušno opazil moj prijatelj — nikjer polente. Ker pa sva hotela vsaj pol ure živeti — furlansko življenje, sva jo udarila v krčmo. A glej zlodeja, slabo sva našle, donela nama je nasproti namesto sladke furlanščine, sicer še slajša govornica briških Slovencev: pameten Bric, izkoriščaje okolnost, da se mudi vsak dan mnogo Bricev po opravkih v Korminu, je otvoril to krčmo; a za nju je bila to vendar smola, ker tako sva prišla še ob to pol-urico furlanskega življenja...

Ko sva si privežala dušo, mahnila sva jo proti prijazni Medani. Ker sva obadva mlada in napol-planinca in, morda tudi gnana od neke tajinstvene notranje moči... — Bog vedi, kaj je skrivalo srce — dospela ali bolj, pri-
sopihala sva v Medano, porabivša za to 7 km dolgo pot manje nego eno uro; no, pa

Marokanci so pričeli bežati ter so vzeli seboj svoje rezerve. Na begu jih je ovrpal poljski top, ki je izvrstno streljal. Spahi so se s stotnikom, ki je bil na obrazu ranjen, vrnili v šotirističe. En spahi je bil ubit, njegovi tovariši so ga prinesli seboj v šotirističe; neki drugi pa ranjen. Ubila sta bila tudi dva konja, pet jih je bilo pa ranjenih. Ob 11. uri je dospel neki španski stotnik, ki je ponudil na pomoč polovico španskih čet. Ker je bil pa boj že končan, je general Drude hvaležno odklonil. Francozi so neprestano streljali na Marokance, ki so se na višavah razpostavili na desno od taborišča. En strelce je bil ubit, dva pa ranjena. Sovražnik je precej oddaljen, vendar je pričakovati, da se zopet vrne za napad. Razpoloženje čet je izvrstno.

TANGER 20. (Ag. Havas) Francoski diplomatični zastopnik je prejel pismo Slimana od 11. avgusta, v katerem se zopet izraža obžalovanje magzena radi klanja Evropejcev v Casablanci ter se izraža nado, da ne bodo radi tega trpele prijateljske razmere med magzenom in Francijo. Semkaj je dospel 500 mož izbranih šerifskih čet ter odidejo bržkone v Mazagan, da vzdržujejo tamkaj red.

Francoski poslanik Cambon pri knezu Bülowu

PARIZ 20. Kakor poročajo tukajšnji listi, je knez Bülow povabil poslanika Cambona v Nordey. Cambon se povabil odzove.

Mednarodni kongres socialistov v Stuttgartu.

STUTTGART 20. Mednarodni kongres socialistov je imel danes pod predsedstvom Singerja svojo prvo plenarno sejo.

Rusija.

Kolera.

PETROGRAD 20. Včeraj so konstatovali v Samari deset, v Astrahanu pa enajst slučajev kolere. Bolezen se razširja po vaseh ob Volgi.

Stuttgartski shod.

V nedeljo je bil otvorjen mednarodni shod socijalnih demokratov v Stuttgartu. Je to dvanajsti shod socijalistične internacionale, prvi pa, ki se vrši na Nemškem. Radi tega so seveda na istem zastopani večinoma Nemci, a svoje delegate je odposlala socijalna demokracija iz vseh dežel, kjer obstoji kaka socijalistična stranka. Program shoda tvori vrsta važnih in prepornih vprašanj in je gotovo, da ne bo nedostajalo ostrih in senzančnih debat. Takoj pri pretresovanju vprašanja militarizma so se spoprijeli nazori, katere na Francoskem zastopajo pristaši Hervezovi, z nazori, ki jih o istem vprašanju goji večina francoskih socialistov in onih iz drugih zemlj. Hervez, kakor znano, stoji na ultraradikalnem stališču, da treba dezertirati armado makar v slučaju, da bi tuje čete zasedle domovino (Hervez te besede seveda ne rabi). Ta njegov brezpogojni antimitarizem pa mu ne brani, da bi dal duška svojim simpatijam (na shodu v Nemčiji) napram Marokancem, ki se neki bojujejo proti tujim tolovajem. Vsaka pretirana nost vodi pač do nelogičnih nezmislov. Njegovi nazori bodo na stuttgartskem shodu gotovo obsojeni, ker sta Jaurés in Bebel odločna nasprotnika herveizma. Ker pa marxizem vidi v državi le sredstvo, s katerim

zato sva bila tudi mokra skoz in skoz po životu, suha pa (oh! kako suha!) v grlu. Ustavila sva se zatorej v gostilni ali natančneje, pred gostilno g. G., ki nama je postregel z dobrim briškim vincom in s hladno vodo.

Oddahnila se, sva nadaljevala svojo pot proti cilju, ljubki Biljani. Ko sva se mu blizala (e qui comincian le — smabili note, in zakaj vedno „le dolenti“?), prišla nama je naproti domača hčerka gostoljubne družine, dražestna gospica A., ki nama je prva zaklicala na svojih tleh sicer ne krepki, pač pa ljubko nežni: dobrodošla. Takoj je zapazila, da potrebujeva odpočitka, in peljala naju je v hladno senco košatega kostanja.

Med pomenkovanjem o tem in tudi o — onem v taki preprijazni družbi, prišel je čas obeda. Sedli smo k mizi, postavljeni v senco na vrtu. Ne bom govoril o obedu, bilo bi prematerijalistično, hočem le omeniti, da je bil comme il faut.

Po kaki peti uri pa smo priredili izlet na Vrhovlje, ležeče na prijaznem griču; bila nas je že večja družba, sestojča razun iz gospodične A., iz njenih mlajših sester, dveh domačih učiteljic in učiteljskega kandidata T. in naju dveh. Dolga bi nama samima bila pot in mučna radi neznozne vročine, ali hitro in neopazeno je minul čas v ljubezni družbi, in že smo bili na cilju. Zlezli smo koj na zvonik, od koder smo imeli krasen razgled na

si hoče kapitalizem ohraniti svojo politično in gospodarsko moč, in vidi v militarizmu glavno oporo države, mora radi tega konsekvntno povdarjati antimitarizem do skrajnosti. Rezultat debate bo torej tak, da si bodo zopet pomagali s kako premeteno formulo.

Zanimiva bo tudi debata o vprašanju vzajemnega razmerja političnih in strokovnih organizacij. Na Avstrijskem je to vprašanje sicer manj aktuvelno, drugače pa na Nemškem, kjer cela vrsta strokovnih organizacij začena propagirati načelo „neutrality“, ne govore sploh o Angleškem.

Razun kolonialnega vprašanja pride še na tapet vprašanje o izseljevanju in priseljevanju. Ta točka je jako kočljiva. Treba tu pomisliti le na izseljevanje delavcev iz držav, v katerih je socializem precej razvit n. pr. na Italijanskem, in na neznošno konkurencijo, ki jo trpijo ravno posebno radi priseljevanja laških podanikov delavci domačini. Je to vprašanje, ki je prava A biljeva peti internacionalizma. Kako se bo znal kongres izveči iz tega zagatnega vprašanja, na to smo res radovedni.

Včeraj je začela razprava o militarizmu. Podlago debati o antimitarizmu sta tvorili dve spomenici. Ena spomenica je bila predložena od strani Bebelja imenom nemške socijalne demokracije, druga od strani Hervezovih pristašev. Bebelov spis pravi med drugim: „Vojske med državami so posledica konkurenčnega boja držav na svetovnem tržišču in so radi tega pojav kapitalizma. Radi tega morajo socialisti boriti se z vsemi silami proti militarizmu, ne dovoljuje v onih parlamentih, kjer so zastopani, kreditov za vojsko. Ako bi pretela kaka vojska, delavci in njih parlamentarni zastopniki bodo morali ukreniti vse potrebno, da se prepreči vojska, zatekajoč se k onim sredstvom, ki se jim bodo zdeli prikladna. (V tem obstoja rešilna formula, ki prav za prav ne rešuje ničesar.)

Spis Hervezovih pristašev pa smatra dolžnostjo proletarijata, da v preprečenje vojske se mora poslužiti vseh sredstev od parlamentarne intervencije do javnih agitacij, od splošnega štrajka do upora.

V debati, ki se je razvila, je Bebel ostro polemiziral proti Hervezu in njegovemu brezdomovinstvu. Bebel je djal, da se naše kulturno življenje razvije na podlagi materinskega jezika in v zemlji, ki spada vsakemu podednemu narodu. Vsak narod, ki trpi pod tujim jarmom, vzpira se k boju za svobodo, v nemark puste vse druge ideale. Radi tega je Hervezova ideja, da proletarijatu je vse eno, ali Nemška spada k Franciji in narobe, absurdna. Hervezizem je nevaren svetovnemu miru, ker propoveduje begunstvo in dezorganizacijo. Dezorganizirana armada pa je magnet za močnega nasprotnika.

Ustanovni občni zbor

„Narodne delavske organizacije“.

Govor predsednika dr. Josipa Mandiča.

(Nadaljevanje).

Socializem je svetovno naziranje, kakor so tudi univerzalizem, liberalizem, racionalizem, klerikalizem i. t. d. svetovna naziranja.

dober del vinorodnih Brd, a vlogo Cicerona je vršila naša ljubka gospodična A.

Vstopivši v neko gostilno, zaslišimo akorde nežnega valčka, prihajajoče iz harmonike; hitimo v ono sobo in že sta se vrtila dva parčka iz naše družbe. Drugo občinstvo je pustilo plesati nju sama, ob kateri priliki mi je v prijetno dolžnost, da pohvalim briško ljudstvo kot jako dobro in spoštljivo.

V našo ne ravno neprijetno iznenadenje čakal nas je pri gostilni voz za domov, preprijazna gospa gostiteljica nam ga je bila poslala nasproti. Sedli smo nanj — delal es je že mrak — vsi v prelepem razpoloženju. Voz je zdrdrdal navzdol in iz naših in gospodičen in dekle čvrstih grl se je razlegnil mešan zbor.

Veselo razpoloženje je raslo od trenutka do trenutka, prijel se je tudi našega kočijaža Tinca, pognal je konja v divji beg — in prijetno razpoloženje je prehajalo zdaj že v neko razposajenost: starejši in med temi tudi mi-dva — pozabili smo na svoja leta in postali za oni kratki (žal, le prekratki) čas otroci, kakor so bile male sestrice gospodične A., in od prevelikega veselja si moj dragi prijatelj ni mogel kaj, da ne bi parkrat krepko zavriskal (in v tem je mojster), da se je razlegalo daleč naokrog...

Dospelvi do gostoljubne hiše, nismo se ustavili (kje bi bil mogel naš Tinc vstaviti konja, dirjajočega naprej in naprej v temno

Socializem je moral nastati, kakor reakcija proti enostranosti, reakcionarnosti političnega in gospodarskega mišljenja in čustvovanja 18. in 19. stoletja.

V 14. in 15. stoletju je vladal univerzalizem, premoč hierarhije, cerkvene avtoritete, državne oblasti, sploh kake avtoritete. Individuum in posebno delavec je bil suženj v vsemožnosti cerkvene ali državne oblasti. Vladal je interes skupnosti, toda ne v kolektivnem modernem smislu, marveč v smislu skupnosti, ki predstavlja predprave in interese politične cerkve ali dinastije. Univerzalizem je doba duševnega robstva. Delavec je bil odvisen od svoje zadrage, kmet od svojega fevdalnega gospodarja. Proti univerzalizmu je vstal, potaknjen od renesanse in reformacije, od filozofskega slovstva (posebno angleškega) liberalizem. Na mesto skupnosti je stopila oseba (individuum). Individuum je sam sebi namen, največji namen. Zahteva se svobodo v najradikalnejem smislu. Vsak človek naj se razvija kakor ve in more, po svoji dispoziciji in po svojih močeh. Svoboda v enoti, svoboda v skupnosti, v trgovini, v ekonomiji. To liberalno naziranje je našlo svoj tipičen izraz v besedah deputacije angleških trgovcev na angleškega ministra financij, ki se glasi: „Pustite nas iti, pustite nas delati“ (laissez nous aller, laissez nous faire). Ta individualna svoboda postala je pa kmalo virom največjega absolutizma, egoizma posameznika in narodov. Ker je individuum sam sebi namen, in ker je narod suma posamečnikov, je tudi narod sebi namen in mora zaradi tega izključiti koekzistenco drugega naroda. Liberalizem je nasilen, kajti: pri njem more vspevati samo močan; slabi, nizki aloji se izgubljajo v morju velikanske konkurence za življenje, za ekonomsko eksistencijo. Navstaje, boj vseh proti vsem. Liberalizem zadržuje socijalni razvoj, on je reakcionaren, ker je konservativen. Dandanes je liberalizem skoro anahronizem. V isti verujejo še proizvajalni in podjetniški krogi. V najnovejšem času sklepa liberalizem, da podaljša svoj „raison d'être“, kompromis s socializmom. Nočem Vam govoriti o racionalizmu in o diferencizmu, to ne spada k predmetu. Omenim naj Vam samo, da se od sedemdesetih let naprej kakor pendant liberalizmu vedno bolj širi klerikalizem. On je dandanes poleg socializma najrazširjeneje svetovno naziranje. Klerikalizem je izkoriščanje cerkve v svetovne, cerkvene, strankarske in osebne namene. Isti ni identičen z religijo. Jaz sem, n. pr. religiozen, ampak nisem in nočem biti klerikalec. Podarjam Vam to, ker mi se zdi, da je razmerje med klerikalizmom in religijo analogno razmerju med socializmom in socijalno demokracijo.

Religija je etičen pojem, klerikalizem je političen pojem. Klerikalizem se je razširil in se še širi. To je pač umevno: cerkev in propovednica sta ugodni sredstvi vsake politične agitacije.

Največi nasprotnik klerikalizmu je socijalizem. Ta nas najbolj interesira, ker je z njim delavska prasanje in naša „dalavska organizacija“ sorodno zvezana. Socijalizem je produkt svetovnega, duševnega in produktivnega razvoja.

Isti je nasprotna smer individualizmu. Nasproti individualizmu (liberalizmu)

noč?! temveč smo švigili mimo, pozdravimo gospodino s krepkim hura! Konecno smo se vendarle ustavili v bližnji vasi Dobrovo, kjer smo se naslajali ob kozarcu dobrega briskega in ob — lepih zborih tamšnjega pevskega zbora, ki ga spretno vodi g. tajnik občine biljanske.

Pozno je bilo že in vrnilo smo se v gostoljubno hišo. In glej! Ravno je bila večerja pri kraju, ko nas iznenadi — menda veselje ni bilo doseglo še vrhunca — zunaj na cesti vesela koračnica biljanske godbe!

Tu je nastal pravi haló; godci so se porazvrstili in prikorakali, vedno sviraje, na dvorišče in mladi in stari otroci so začeli rajati. In rajalo se je pozno v noč. Skrbni na trdo vsakdanje življenje so izginjale bolj in bolj, da se je človeku zazdelo, da se je vendarle vzbudil iz svojega trdnega spanja — kralj Matjaž, ki je nas vseh sprovel v diveto deželo...

Krasna je bila noč, nešteto drobnih zvezd je migljalo na nebesnem oboku — sanjali smo bdeči, sanjali smo potem, speči, prijetne, čudovite sanje...

Drugo jutro sva zapustila prijazni kraj, z mnogimi pozdravi preljubeznjive družine, s sladkimi spomini na pretekli dan.

„Z Bogom“ sva zaklicala, vam lepim Brdom, z Bogom prijazno ljudstvo, hvala ti, gostoljubna družina, in na veselo svidenje drugikrat!

poudarja socializem celoto in vidi le v njej rešitev človečanstva. Kooperacija s vobodnih individov v službi skupnosti — to je glavno načelo socializma. Liberalizem je egoističen, socializem hoče biti altruističen, human. Individuum podreja celoti, in pripušča istemu toliko svobode, kolikor se strinja s svobodo celote. Socializem zahteva ne samo formalne, principijelne, ampak tudi materialne, gnotne enakosti. Socializem je sovražnik sedanjega družabnega reda. V umetni neenakosti, v sedaj veljavni produktivnem, kapitalističnem sistemu vidi on podlago nesreče tisočev in tisočev. To hoče socializem odpraviti. Kako naj se pa to odpravi?

Dva sta načina, dve struji: ena, ki jo zastopa K. Marx in z njim vsa stara literatura. Zahteva radikalno in nasilno spremembo današnjega produktivnega sistema. Na mesto privatnega produktivnega kapitala v posesti posameznikov, naj stopi kolektivni kapital v posesti celote. Posameznik zamore sicer posedovati kapital, toda ne produktiven, ampak le kapital pretvorjen v povzročino in premičnino. Da se to doseže, se ne sme skupnost (kooperacija) vsrtašiti niti nasilja. Vse nepremičnine in kapital sploh naj se enostavno ekspropriira. Za to se imajo izdajati (emitirati) odkupne letne rente, ki se amortizirajo v 20 ali 25 letih. Kakor vidite: v socialistični državi ne bi človek smel imeti 50 gold. v blagajni — k večem obel, obuval, čevljev itd. v vrednosti 50 gold. V socialistični državi ne bi smelo biti razlike med pametnimi in nepametnimi, revežem in bogatinom. Vsak človek bi moral delati. Seveda sam Marx je pa pozabil poveljati, kako naj se lenuhe prisili na delo. Za svoje delo bi vsak v razmerju opravljene dela dobival nakaznico (asignacije) na použitnine.

Kakor je razvidno že iz te male slike, bi v socialistični državi vsi bili delavci le po sili — tu se ne bi vprašalo „hoče ali nečeš“? Prenehalo bi vsako diferenciranje — vsi bi bili enaki. Že iz tega se vidi, da je marxizam gotovo lepa, vzvišena ideja. Žalobog da je tudi utopija. Kajti prava utopija je, hoteti odstraniti neenakost. Neenakost je ena karakterističnih in neodstranljivih točk v ljudskem rodu. Sama narava ni hotela, da bi bili vsi ljudje enaki; od tod naravne neenakosti, ki jih gotovo socialisti ne bodo mogli nikdar odpraviti, kakor n. pr. razliko med mozem in ženo, pametnim in nespametnim. Že v sv. pismu nabijamo pametne in nespametne ljudi, a bilo je tudi bogatinov in siromakov, kakoršnih menda še dandanes ni, (kakor nam n. pr. pripoveduje evangelij o Lazarju, ki bi bil rad pobiral drobtine z bogatinove mize, v starem veku o Krezu in Iru i. t. d.) V socialistični državi bi človek prenehal biti človek, razsvetljen umom, in postal bi navadna mašina. Izginila bi individualna svoboda, prenehala bi rodbinsko življenje itd. Vse radi skupnosti. Zares idealen svet, — žalobog — da do tega menda tako hitro ne pride! To so spoznali tudi sami socialisti in so se zato začeli tudi gibati po drugi poti. Mnogi od njih so „reformisti“. S temi soglašamo v mnogim tudi mi. Vendar nas deli od njih veliki jezik. Kakor marxisti slone tudi oni na razrednem stališču. V tem razrednem boju hočejo oni izvrševati socialno reformatorično delo.

(Pride še).

Sklicanje deželni zborov.

„Kor. biro“ je izvedel, da se skličejo deželni zbori: dalmatinski, galjski, gorenjeavstrijski, nižjeavstrijski, solnograški, štajerski, koroški in šlezjski, in sicer bosta deželna zbor nižjeavstrijski in dalmatinski sklicana na 9. septembra, ostali pa na 16. septembra t. l. Glede moravskega in bukovinskega deželnega zbora ni še določeno ničesar. Kar se tiče češkega deželnega zbora, bo najprej naprošen deželni odbor, ki se glede tega vprašanja še ni izjavil, da pove o tem svoje mnenje. Češki deželni zbor bo sklican le tedaj, ako se na podlagi izjave deželnega odbora pokaže potreba, da se rešijo važna gospodarska vprašanja, izlasti glede olajšanja bede.

Kaj pa je z istrskim deželnim zborom? To vprašanje nam sili v pero tembolj, ker se je nedavno temu širila govorica, da bo tudi ta deželni zbor gotovo sklican: Ker deželno gospodarstvo in pa prebivalstvo trpita valed dejstva, da ta deželni zastop že toliko časa funkcionira, je vladi dolžnost, da reši enkrat to latentno deželnozborsko krizo. Če ne more vozla razrešiti, pa naj ga — preseče. To vendar ne gre, da bi radi trme in požrešnosti ene klike, ki nima nikogar za seboj in se opira le na grehe avstrijskih vlad, trpeli življenski interesi vse dežele in nje prebivalstva.

Jugoslovanski minister-rojak.

„Den“, glasilo dra. Kramarja, priporoča imenovanje jugoslovanskega ministra-rojaka. Naslanjajoč se na „Slowo Polskie“ pravi, da bodo Poljaki in Čehi podpirali njega imenovanje, da se tako zviša število slovenskih ministrov. Imenovana naj bi bila oseba, ki dobro pozna tudi dalmatinske razmere.

Iz Hrvatske.

Program za Rakodczaya.

„Ogr. brz. biro“ poroča: Podrobnosti politike, ki se ima izvajati v Hrvatski in Slavoniji, so bile med ogrskim ministrom in Rakodczajem določene sredi meseca julija. Te

določbe se niso mogle razglasiti, ker jih je moral prej cesar odobriti. Pred vsem da se izvedejo, kar se tiče železnic, dane obljube, da se bodo na železniških progah v Hrvatski in Slavoniji upotrebljevali hrvatski deželani, v kolikor je to mogoče. (!)

Dalje se poskrbi v okvirju proračuna za leto 1908 ustanovitve posebnega tečaja v Hrvatski in Slavoniji za izobrazbo železniških uradnikov in uslužbenec. V službeno-plačilnem pravilniku za državne železnice, ki bo izdan na podlagi zakona o železnični službeni pragmatiki, bo izrecno izjavljeno, da se ima na hrvatsko-slovenskih progah kr. ogrskih železnic upotrebljati v prvi vrsti hrvatsko-slovensko osebo. Konečno se ima v proračun za leto 1908 predvideti, da se tudi v poljedelskem ministerstvu, ki je v neki meri tudi skupno ministerstvo, ustanovi hrvatski oddelek. Na čelo hrvatskega oddelka bo imenoval finančni minister strokovnega uradnika višega čina.

Iz vsega tega — pravi ogrski korespondenčni biro — se zamore javnost na Hrvatskem osvedočiti, da se noče jemati pravic; a kar se zahteva od železniških uradnikov, v kolikor je to potrebno v interesu prometa, znanje madjar-kega jezika kakor kvalifikacija, to je izrecno naglašeno v pravilniku, ki se ima na temelju zakona izdelati.

Nu, najpriprosteje oko more opaziti tu, da je stilizacija te oficijozne enunciacije zelo previdna in elastična. Že fraza „kolikor je mogoče“ razodeva, da si hoče ogrska vlada pridržati odprta vrata za madjarizacijo in da takim sporočilom ni drug namen, nego — tolažiti in metati peska v oči. Ali že dejstvo, da ogrska vlada ne more drugače, nego da tolaži, priča, da taktika hrvatsko-srbskih delegatov beleži zares lepih uspehov in da je dosegla velik moralen triumf. Sicer pa napravljajo vse vedenje ogrske vlade in komisarja na Hrvatskem utis, da ogrski mogotci še niso prav na jasnem kako in kaj naj store proti Hrvatom. Na tako neodločnost kaže tudi dejstvo, da se vsaki dan širijo drugačne govorice, ki si nasprotujejo jedna drugi. Pred par dnevi se je zatrjalo, da so „banu“ Rakodczayu dnevi štet, ker niti od daleč ni opravičil nad, ki so jih stavili vanj Madjari; sedaj pa renomira korespondenčni biro z imenitnim „programom“, ki da sta ga določila ogrska vlada in „hrvatski ban“. Najzanesljivejši znak, da oblastniki nič kaj prav ne zaupajo vremenu na Hrvatskem, je dejstvo, da se ne morejo odločiti za razpuščenje sabora in za apel na narod, kar bi gotovo storili, če ne bi se bali poraza.

Dogodki na Ogrskem.

Vprašanje zastave na Ogrskem.

Povodom obiska angleškega kralja v Ištu urgira „Budapesti Hirlap“, da se uredi vprašanje zastave in grba. O tej priliki omenja, da ni bilo na javnih zgradbah v Ištu poleg avstrijske tudi madjarske zastave. S tem da v vnanjem zastopanju ni prišla do izraza pariteta med Avstrijo in Ogrsko. Da se v bodoče kaj takega več ne pripeti, zahteva rešeni list, da se vprašanje o uporabi državnih znakov konečno uredi.

Dogodki na Ruskem.

Spopad z revolucionarji.

V Varšavi je prišlo v ponedeljek do krvavega spopada med med 15. revolucionarji in tremi redarji. Od teh sta bila dva ubita, eden pa razorožen. Revolucionarji so na to pobegnili na avtomobilu.

Drobne politične vesti.

Splošni shod nemških avstrijskih obrambnih društev skličejo Nemci to jesen. Kraj še ni določen.

Amerika ne proda Filipin. Dopisnik „New-York Herald“ je imel razgovor z državnim tajnikom vojnega oddelka, Taftom, o govoricah, ki se širijo glede nakupa Filipin od strani Japoncev. Minister je izjavil, da ve iz gotovega vira, da Japonska ne namerava kupiti Filipinskih otokov, a da jih druge strani tudi Združene države ne prodajo pod nobenim pogojem. Glede Filipin so z Ameriki odprti le dve poti: da obdrži otoke, dokler si urojenici ne bodo zamogli ustanoviti urejene vlade, ali pa da jih takoj zapusti. Taft je menil, da je sedaj najnujnejši posel, da poostrijo Amerikanci kazenski zakonik.

Novi ruski diplomatični agent v Sofiji. Iz Sofije poročajo: Ruski diplomatični agent Sementovski je v nedeljo izročil knezu poleg svojega poverljivega pisma tudi lastnoročno pismo carjevo.

Dnevne vesti.

Po rojstvu smrt! Prišlo je kakor je moralo priti, prišlo je kakor so pričakovali z matematično gotovostjo vsi, ki poznajo razmere in osebe.

Z velikim hrupom in ne manj gostobesednostjo in širokoustnostjo so izvestni tržaški politični — šarlatani napovedovali prihod nove stranke. In porod te stranke so spremljale visokodoneče — obljube. Kdor je čital in poslušal te baharije, a ni poznal razmer in oseb, je moral biti uverjen, da stoji tržaško politično življenje na pragu nove dobe: na pragu iz korupcije, gnilebe, nemorale, iz političnega motvira, v srečno deželo političnega poštenja, prave svobode.

Naznanjal se je prihod nove stranke, ki je imela postaviti tržaško življenje na nove podlage krščanskih principov. Temu

primerno so dali novi stranki ime krščanska in glasilo, ki so si je omislili, je nosilo ponomno oficijelno ime: glasilo krščansko-socialne stranke.

Kakor rečeno: kdor ni poznal razmer in oseb, je moral pričakovati z veliko napestostjo in radovednostjo stvari, ki so imele priti. Mi pa, ki poznamo tržaški politični milje, ki poznamo precej dobro razmere in — osebe smo se smehljali in nismo ničesar pričakovali. To se pravi: nečesa smo pričakovali z matematično gotovostjo. Kajti to, česar smo pričakovali, je bilo neizogibno in je moralo priti, a to je bil trenotek, ki je imel prinesiti britko razočaranje onim, ki so se čemu nadejali od te nove, s hrupno reklamo napovedane stranke.

Besedo osebe smo tu gori podčrtali in jo moramo še enkrat posebno naglasiti. Treba je namreč vedeti, da rojstvu takozvane krščansko-socialne stranke v Trstu niso kumovali politični karakterji, izkristalizirani iz globokega prepričanja, možke resnosti in plemenitega stremljenja po vzvišenih političnih ciljih, ampak novo stranko so snovali in osnovali ljudje, ki se odlikujejo jedino le z nebrzdano osebnostno ambicijo, ki ni v nikakem razmerju z njihovimi političnimi kvaliteta.

V največji meri velja to za tisto znano „dinastijo“ tržaško, katere glavar je svojedobno vzlic svojemu klerikalnemu mišljenju igral veliko vodilno vlogo v italijanskem — liberalnem taboru in ki ga njegovo krščansko mišljenje in versko čustvovanje ni prav nič oviralo, da ne bi bil se svojim imenom in ugledom pokrival vsake krivice in vsakega nasilja, ki je je vladajoča židovsko-liberalna, oziroma brezverska klika naperala proti slovenski narodnosti v Trstu. Jeli to politična resnost in ni-li to največ grda igra s temeljnimi načeli?! Še en dogodek. Povodom predzadnjih državnoborskih volitev je stopila dinastija Dompieri v hrupen boj proti italijanski liberalni stranki. A ko se je bližala ožja volitev med Hortisom in drom. Rybářem, dala je dinastija Dompieri razobesiti po vseh mestnih oglih plakate, s katerimi je pozivala volilce, naj volijo Hortisa, kandidata — liberalne in brezverske camorre!

S tem smo menda povedali dovolj, kakov politični karakter je doma v hiši — Dompierjev. Ali zabeležiti nam je še neko drugo dejstvo, neki drugi dogodek, ki kaže v bengalični luči, kako malo politične resnosti, močnatosti in iskrenosti domuje v hiši teh kršč. socialcev. Znano je, kako hude obtožbe je sprožil bivši župan tržaški proti upravi mestne planarne. In mož je imel tedaj obilo oboževateljev — tudi izven Trsta. Tudi od slovenske strani so letela očitjanja na naše slovenske zastopnike, ker se niso slepo pridružili „akciji“, ki je imela razkriti vso vnebovpijočo korupcijo uprave mestnih ustanov. Naši svetovalci pa so ostali trezni računarji in se niso pridružili nikaki akciji, niti je niso sami zapričeli. O, tudi oni so dobro vedeli, da je marsikaj gnilega v državi Danski, ali ob enem so tudi vedeli, da oni, ki hoče biti resen delavec v javnem življenju, ne prihaža z usodnimi obtožbami, če jih ne more opreti na konkretne podatke. Te pa bi bil mogel podati edino Dompieri. Naši pa se poznali moža. Ko je trebalo zatožbo utemeljevati, mož jednostavno ni več prišel v seje mestnega sveta! Vrgel je pač kamen, potem pa je pogumno — skril roko! Da so se naši dali zavesti v kako akcijo le na podlagi Dompierjevih zatožb, blamlirali bi bili sebe osebno in kompromitirali bi bili stvar, ki so jo dolžni resno zastopati!

To so tako-le značilne črtice iz političnega karakterja Dompierjev, ki so bili intelektualni snovateli tudi nove krščansko-socialne stranke v Trstu. In če je pri „bogovih“ tako, česa je pričakovati od drugih minorum gentium — ki so politično totalne ničle in ki so bili že v raznih taborih in se zatekajo tja in sem v nadi, da postanejo — nekaj! To je jedini motor, ki jih goni. In kakor mnogokrat poprej, so tudi ob snovanju krščansko-socialne stranke hoteli Slovence — izkoristiti. Viskdar, ko so to hoteli, so imeli ti ljudje polno komplimentov in sladkih besed za naz. In ko so naši tako-le malce povpraševali, kakovo kompenzacijo so nam namenili, so postali komplimenti še bolj globoki, ali določena obvezna beseda ni hotela nikdar iz njihovih ust. Kako čudo torej, da ob snovanju krščansko-socialne stranke niso rjeli nijednega slovenskega slepca, razun morda — v Ljubljani. Kjer ni iskrenosti, kjer ni resnosti, kjer ni politične značajnosti in doslednosti, kjer ni programa in zvestobe do njega, tam tudi ne more biti zaupanja. Brez fonda na zaupanju pa se ne gradijo nove stranke; in če se gradijo, imajo že ob rojstvu — mrliča v hiši.

Tako se je zgodilo s krščansko-socialno stranko v Trstu: umrla je par tednov po svojem rojstvu, predno je začela — živeti. To je bilo predvidjati. To smo predvidjali tudi mi in prišlo je, kakor smo napovedovali: isti ljudje, ki so imeli biti „krščansko-socialni“ žurnalistički zastopniki nove stranke, spuščajo sedaj na snovatelje te stranke cele kanonade zatožeb, analognih našim gori napisanim, ali veliko, veliko ostrejših in naravnost neusmiljenih v formi. — Tržaški Slovenci in Slovani sploh pa morejo iz snovanja in katastrofalnega poloma krščansko-socialne stranke crpiti vnovič staro, od nas vedno povdarjano resnico, da od drugo-

rodcev — pa naj že prihajajo pod rdečo zastavo ali krščansko-socialnim praporjem — nimajo ničesar pričakovati ter da morejo delati za sebe edino le — iz sebe!

„Slovenec“ in narodna delavska organizacija. „Slovenec“ piše v pozdrav naši narodni delavski organizaciji, da ignorira isto za to, kes so se te in enake organizacije nasproti krščansko-socialnim in socialnodemokratičnim organizacijam povsodi izjavile, in pripoveduje v podkrepljenju tega svoje trditve o raznih „narodno-socialističnih“ eksperimentih na Francoskem, Nemškem in Angleškem. Vemo sicer prav dobro — in ni bilo treba, da nam še le „Slovenec“ to pove —, da mu je toliko do tržaškega Slovenstva, kakor do kake organizacije na Angleškem ali Japonškem! Pričakovali pa bi ravno od onega „Slovenca“, ki nam je neštokrat predbacival, da s svojo brezbriznostjo spravljamo delavstvo v tabor socialne demokracije, malo več socijologičnega kriterija. „Slovenec“ izza svojega ozkosrčnega strankarskega stališča pada v isto zmoto, ki jo vedno zagrešujejo socijalni demokrati, da namreč svoj svetovni nazor slepo aplicirajo na naše razmere, ne da bi se pobrigali za analizovanje naših specifičnih razmer. Naša narodna organizacija nima z „narodno-socialnimi“ strankami ničesar opraviti; ona je nastala na naših tleh radi tega, ker je morala nastati: narodna, ker le v zedinjenju in okrepčanju vseh narodnih sil vidimo spas našega naroda, in ker smo prepričani, da delavstvo v internacionalni organizaciji — posebno v Trstu — postaja mrtev ud našega narodnega telesa in se mora — radi specifičnih naših razmer — tam vpljati v morju tujinstva. Naj bo enkrat povedano „Slovenec“, da je nam narod vse, da njegova politična kulturna in ekonomska emancipacija je naš konečni cilj, stranka pa je nam le sredstvo v dosegu tega cilja. Če pa bomo kedaj uverjeni, da internacionalni socializem ni več nevaren našemu narodu, če bo slovenski socializem v svoji nadaljni evoluciji stal na braniku našega boja za narodno emancipacijo, potem pa, če tudi se ne bomo strinjali z njegovim ekonomičnim naziranjem, v božjem imenu: naj živi tudi socializem!

K slavu „Narodne delavske organizacije“. Dr. Rybář je poslal predsedniku „Narodne delavske organizacije“ nastopno brzojavko: Predsedniku in organizaciji čestita na izvolitvi. Dr. Rybář.

Narodna delavska organizacija! Novoizvoljenim členom vodstva, nadzorništva, pregledništva računov, razsodišča in namestnikom vodstva in nadzorništva „Narodne delavske organizacije“ javljamo tem potom, da se vrši novca, točno ob 7. uri zvečer ustanovna seja.

Še enkrat najuljudneje prosimo vse one, ki so bili izvoljeni, da se te, za bodoči razvoj organizacije velepomembne seje, gotovo udeležijo. Povdarjamo, da bomo na točnost jako pazili, ker je ista važen faktor pri tozadevnih sklepanjih.

Seja se vrši v društvenih prostorih Via Geppa št. 15. I. nadst.

Imenovanje v politični službi. C. kr. okr. glavar v Sežani g. Anton Rebek je imenovan namestniškim svetnikom.

Iz sodnijske službe. Deželnosodna svetnika dr. Ivan Gršković v Rovinju in Henrik Pederzoli v Trstu sta imenovana svetnikoma višega sodišča v Trstu.

Državni pravdnik v Trstu dr. Josip Zerkovich pl. Stellamare in deželnosodni svetnik v Gorici Fran Ciani sta imenovana titularnima višesodnima svetnikoma.

Iz kancelijske službe. Kancelijski oficijant v Podgradu Fran Ivosović je imenovan kancelistom v Buzetu.

Razpis službe. Na politični upravi na Primorskem je podeliti službo c. kr. okrajnega gozdarja in eventualno gozdarskega pomočnika.

Naše gledališče. Od dobro-informirane strani smo izvedeli, da je angažovalo dramatično društvo poleg režiserja Verovška še troje igralcev, da si je zagisurlo nadalje redno sodelovanje več domačih diletantov, med katerimi so najboljše moči iz lanske sezone, in da je obljubilo sodelovanje konečno še lepo število dam in gospodov, ki so že več ali manje rutinirani igralci-diletantje, tako da razpolaga režija ta čas, ko se pričenjajo vaje, z igralskim osebjem okoli dvajset članov — izvmiši gojencev dramatične šole, odkoder je pričakovati tudi nekaj dobrih moči. Vendar baje naše gledališče ta čas občutno pogreša ženskih moči za redno sodelovanje. Razveseljiv moment pa je, da so se prijavili na sodelovanje tudi diletantje raznih tukajšnjih društev, ki so lani prirejale gledališke predstave, kar daje upati odsej naprej složnega dela na našem dramatičnem polju. Kar se tiče repertoarja, smo dolžni, da pripravljamo intendantna večina ljudske igre — v očigled tega, da sloni moč našega gledališča na širokih masah našega občinstva in da je ves uspeh (vsaj za zdaj) odvisen le od dobro obiskovanih predstav — vendar se bo jemalo potrebnega ozira tudi na inteligenco: tu se bo oziralo zlasti na slovenski repertoar. Intendantci je baje obljubljenih tudi nekaj novih slovenskih iger. Sezona se otvori, kakor čujemo, z veseljoigro.

TEŽAŠKA MALA KRONIKA.

Svedrovci, zasačeni na delu. Predminolo noč so se svedrovci zopet spravili na delo. Obiskali so blagajno v plavžih pod Škedenjem. Dva — in sicer oba mehanikarja, torej izvedenca — sta se splazila skozi okno v prostor, kjer se nahaja blagajna; druga dva sta pa ostala na straži v bližini onega okna. Bila sta že precej časa na straži, ko sta začela, da se nekdo oprezni koraki bliža. Bil je to čuvaj, ki je bil šel ravno tedaj ogledovat okoli poslopj. Ona dva, ki sta bila na straži, sta hotela opozoriti na delu se nahajajočo tovariša na bližajočo se nevarnost in se obenem tudi onadva skriti. A komaj sta se bila premaknila, je že čuvaj, začuvši šum, ki sta ga onadva povzročila, zavpil: „Kdo je tam?“ — Slučajno sta šla tam mlmo ravno v isti hip dva redarja, ki sta ondod patruljirala. Ta dva sta čula čuvajev klic in sta takoj zdirjala proti poslopju. V isti hip, in sicer naravnost proti njima sta pribežala ona dva, ki sta bila na straži, in redarja sta ju seveda takoj prejel. A takoj za tem sta se pokazala na oknu ona dva, ki sta delala pri blagajni. Seveda sta bila tudi ta dva takoj v rokah redarjev. Redarja sta vse štiri aretovane ptice uklenila in ju odvedla na redarstveno stražnico v Škedenju. Ona dva, ki sta bila pri blagajni sta 29 letni Emil Calligaris, doma iz Pule, a stanujoči tu v ulici Antonio Caccia št. 10, drugi je pa 32-letni Gvidon Perizza, stanujoči v ulici Economio št. 6. Oba sta mehanikarja. Prvi je policiji znan pticek. Imel je že posla se sodnijo v Gorici radi vrtnja blagajne, in je vedno brez dela. Drugi je bil pa v službi v plavžih. Ona dva, ki sta bila na straži, sta pa 19-letni Just Pizzamus, stanujoči v Škedenju št. 418, in pa 24-letni Josip Suman, stanujoči v Škedenju št. 363. Ta dva sta oba težaka.

Za tem je policija preiskala blagajno, ki so jo gori imenovani tatovi počastili se svojim obiskom. Svedrovca sta bila s kredo napravila na levo stran blagajne štrikot. Potem sta pa po tem štrikotu z ameriškanskim svedrom navrtala 14 lukenj, kaka 2 cm daleč eno od druge. Na tleh, blizu blagajne, je policija našla 3 jeklene drogeve, 5 ameriškanskih svedrov, 3 pile in pa neizgibno stekleničico olja. — V blagajni je bilo blizu 5900 kron denarja.

Neznani tat je gospodu Ferdinandu Rigutti, ki stanuje na Greti št. 431, vkral z vrta gugalnico, vredno 8 kron, ki je bila obešena na neko drevo.

Na slabi poti. 13 letni Ferruccio P., 12 letni Anton P. in 13 letni Fran R. so bili aretovani predsočnoju ob 8. uri v ulici di Cavana, ker so skušali trgovcu Karolu Momolo vkrasti zlato uro in zlato verižico vredni 200 kron.

Nezanesljiv mizarski pomočnik je 26 letni Ljubomir C., doma iz Zadra. Bil je v soboto na delu pri mizarskem mojstru Leopoldu Rusu v ulici di Crosada in je temu takoj prvi dan vkradel raznega orodja za 9 kron in 60 stotink.

Nevarni ljubček je Josip C., ki je sedaj na orožnih vajah kakor rezervist-narednik 97. pehotnega polka. Predsočnoju je obiskal svojo ljubico 25 letno Antonijo Mauri, ki stanuje v ulici di Pozzacchera št. 2. Tu je nasilno z bajonetom odprl predal neke omare in iskal denarja. Ker se je pa Antonija temu protivila, ji je zagrozil, da jo zabode z bajonetom. Antonija je na to začela vpiti, a na njeno vpitje so prihiteli redarji, ki so rezervista aretovali. Bil je izročeni vojaški oblasti.

Smešnica. Pri izpitu v angleščini. Učitelj: „Torej kako bi vi v Londonu poklicali izvožetka?“ — Učenec (dvigne roko in miga z isto, kakor bi koga zval k sebi): „Pst, pst!“

Koledar in vreme. Danes: Ivana Frančiška, vdova; Zelidrag; Mirjana. — Jutri: Simforijan, mučenec; Ostrivoj; Moma. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 28° Celzija. — Vreme včeraj: oblačno.

Društvene vesti in zabave.

Tamburaški odsek „Kola“ naznanja vsem gg. tamburašem in tamburašicam, da bo v petek ob 8. uri zvečer tamburaška vaja. Ker se prične v ponedeljek dne 2. septembra s poukom novih tamburašev, vabi se vse one osebe, ki bi se rade naučile ta narodni instrument, naj se oglašijo pismeno ali ustmeno vsaki ponedeljek in petek v društvenih prostorih, ul. S. Francesco štev. 2. I. nadst.

Odbor pevskega društva „Kolo“ naznanja gg. pevcem, da bo pevska vaja danes zvečer ob navadni uri. Ker nastopi društvo v nedeljo pri razvijtu zastave pevskega društva „Ilirija“, so naprošeni vsi pevci, da se te vaje gotovo udeležijo.

Novo društvo. C. kr. namestništvo v Trstu je vzelo na znanje pravila novega društva: „Jadran, društvo za mornare i radnike“ v Trstu.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani razpisuje na svojih šolah v Trstu dve novi provizorični učiteljski mesti, ki jih je nastopiti pričelkom prihodnjega šolskega leta.

Prošnje opremljene z dokazili o starosti, prebitih študijah in izpitih, naj se vložijo do konca t. m. pri družbenem vodstvu v Ljubljani.

Darovi.

Tamburaškemu odseku „Kola“ so darovali oziroma preplačali vstopnino na ve-

selici v Kozini sledeči gg.: Ernest Pertot 2 kroni, Silvester Pertot, Zapletar po 1 krono, N. N., 30 st., K. S. 40 st., N. N., N. N. po 20 stot.

V počestitve spomina pok. g. Slavoj Jenka poslal je na mesto venca dodatno za Družbo sv. Cirila in Metoda K 5, gosp. Fran Ryšlavy, župnik v Repentabru.

„Čitalniškemu orkestru“ čitalnice pri Sv. Jakobu so preplačali vstopnino na veselici dne 11. avgusta t. l.: Može P., Zadravec po 1 K, Babič Anton K 1.50, Kodela A. 1 K, Spiler Josipina 50 st., Zorn A. 50 st. Anton N. 50 st., Peter N. 50 st. Prisrčna hvala vsem darovateljem in sploh vsem, ki so pripomogli na veselici.

Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani poroča, da se je nabralo v družbine nabiralnike v času od 1. januarja do konca julija 1907: januarja 16 K, februarja 5 K, marca 80 K, aprila 10 K, majnika 38.77 K, junija 15 K, julija 91.41 K. Skupaj 255 K 18 st.

Družbi sv. Cirila in Metodija v Ljubljani je volil blagi rodoljub rajni radeški župnik Ivan Zagorjan 100 K. Župljanom Senožeč, Št. Petra v Ljubljani in Radeč, kjer je služboval, ostane Zagorjan nepozaben radi svoje plemenitosti in značajnosti, Slovencem pa bodi posnemovalen vzgled rodoljubja!

Vesti iz Goriške.

Iz Šempolaja smo prejeli: Že od 10. t. m. videvam na vshodu zvezdo-repatico. Ta zvezda vzhaja nekaj pred 3. uro zjutraj in jo je videti do 4. ure — torej dobro uro. Kdor ima prav dobre oči jo bo videl nekaj dlje časa. Najlepše je videti nje krasni rep od 3. ure 10 m. pa do 3. ure 25 m. Torej le na plan, kdor ni zaspan, da bo videl rajsko-milo zvezdico in da se navzije svežega jutranjega zraku.

Tatvina na poštnem uradu v Nabrežini. Kakor smo že včeraj poročali, se je predsočnoju konstatovalo na poštnem uradu v Nabrežini, da je bilo na skrivnostni način vkradenih 7 denarnih pisem. Pet teh pisem je dospelo iz Italije in so bila naslovljena v razne kraje. V enem teh pisem, odposlanem iz Benetok in naslovljenem v Budimpešto, je bilo 2000 lir; v drugem, tudi iz Benetok in naslovljenem v Waldendorf pri Gradcu, je bilo 150 lir. Potem je bilo eno pismo odposlano iz Padove v Kostanjevico pri Gorici, se svoto 1260 lir; eno iz Castelfidardo naslovljeno v Karlovac, se svoto 1050 lir in eno iz Vidma naslovljeno v Lugos na Ogrskem, s svoto 5300 lir. Dve pismi sta bili pa odposlani iz Gorice in se ne ve še kam sta bili naslovljeni, ne svote, ki je bila v njih. Brez teh dveh pisem znaša torej vkradena svota 9760 lir. Na meji v Korminu sta pošto vsprejela poštni of. Grandi in pa poštni sprevodnik Gabršček. Ta dva sta pošto spremila do Nabrežine. Ni se moglo še doznati, da-li je bila tatvina izvršena že mej vožnjo, ali še le v Nabrežini. Na vsaki način, če tudi je bila izvršena mej vožnjo, potem se je to zgodilo mej Gorico in Nabrežino, ker sta bili vkradeni tudi pismi, odposlani iz Gorice. Sodi se pa, da je bila tatvina izvršena na poštnem uradu v Nabrežini. Tudi je že aretovan poštni uslužbenec v Nabrežini, Zakarija. A ta trdi, da je nedolžen in da ne ve ničesar o ukradenih pismih.

Vesti iz Istre.

V Opatiji slavijo danes petindvajsetletnico, kar je bila Opatija proglašena za zdravilišče.

Iz Boljunca. Zopet smo imeli krasen prijateljski sestanek. Z ozirom na to, da za slavnost razvijta zastave bralnega-pevskega društva „Prešeren“, ki se je sijajno vršilo dne 4. avg., radi prevelikega posla društvnikov ni bilo mogoče primerno počastiti zastavino kumico, dražestno gospico Marico Primožič, določil se je za ta sestanek dan 15. t. m. Ob 4. uri popoldne pripeljal se je gosp. Gregorič s svojo nečakinjo in kumico naše zastave gospico Marico. Na prostornem vrtu g. Venturini-ja pričakovalo je gosta društvo „Prešeren“. Vršil se je sijajen banket, med katerim je peval zbor društva.

Prvi se je oglašil za besedo gosp. A. P. Sancin, občinski tajnik in posestnik v Boljuncu. Pojasnil je namen sestanka, zahvalil se gospodu Gregoriču, da je, (ker ni njegova soproga mogla prevzeti kumstva zastavi) to prepustil svoji gospici nečakinji. Zahvalil se je gospici kumici za krasno darilo ter napil gosp. Gregoriču in gospici kumi! Na tem se je zahvalil gosp. Gregorič in napil društvu „Prešeren“, z željo, da bi napredovalo, ako ne bolje, pa vsaj tako, kakor do sedaj. Domači učitelj g. Urbančič je napil narodnim trgovcem v Trstu, katerim moramo ob vsaki priliki, ko jih potrebujemo, tudi pomagati po geslu: Svoji k svojim! Z ljubkim glasom pa nas je očarala gospica kumica. V krasnih jedrnatih besedah zahvalila se je na prireditvi tega lepega prijateljskega sestanka, napila društvu „Prešeren“ in želela napredka v

nadaljnem boju. Navdušeni živio-klici so sledili tem besedam. Odhajajoča gosta je potem spremljala do konca vasi godba, društvo in mnogo drugega občinstva. Mi pa se tem potom še enkrat najtopleje zahvaljujemo cenjeni rodbini Gregoričevi.

Zahvaljujemo pa se še posebej bratskim društvom, ki so nas blagovolila za našo slavnost počastiti, bodisi korporativno ali po deputacijah in upamo, da so odnesla iz našega Boljunca ugodne spomine!

Vesti iz Kranjske.

V Slavini na Pivki je umrl v soboto tamošnji župnik Matija Prijatelj v starosti 62 let. V Slavino je prišel za župnika leta 1900.

Vesti iz Stajerske.

V Mariboru je slavil v ponedeljek župnik predmestne frančiškanske župnije, O. Kalist Heric 25-letnico svojega župnikovanja v tej župniji. O. Heric je murpoljski rojak.

S palico ga je ubil. Na Pragerskem je delavec Fran Godec s palico ubil 19-letnega posestnikovega sina Miho Kropiča. Godec se je hotel nad Kropičem zneski radi neke stare jeze. Kropiča so našli mrtvega v nekem kozolcu. Morilca so prijeli, ko se je ravno hotel odpeljati na Prusko.

V Cršaku pri Št. Ilju so na občinskih volitvah zmagali Slovenci.

Škrlatica se razširja v konjiški okolici. Umrl je že več otrok.

Občinske volitve v Ptuj se prično dne 26. sept. Ob sedanjih razmerah ni možno, da bi postavili Slovenci v katerem razredu svoje kandidate.

Vesti iz Koroške.

Cesar se pripelje v Celovec na velike vojaške vaje dne 4. septembra in ostane v Celovcu do 7. septembra.

Razne vesti.

Zapustil tri milijone dolga. Iz Petrograda poročajo, da je pobegnil ravnatelj manufakturne tovarne v Jaroslavu, Korsinin, zapustivši 3 milijone rubljev dolga.

Spopad med Hrvati in Srbi pri sv. Roku blizu Lovinca. „Hrv. Pravo“ je poročalo iz Gospiča, da je bil minoli petek na cerkvenem shodu pri sv. Roku blizu Lovinca krvav pretep med Hrvati in Srbi, ker so Starčevićanci zahtevali, naj pravoslavni romarji odstranijo srbske kokaarde. Orožniki so baje z bajoneti ranili pet oseb, od katerih sta dve umrli. Zadnji „Obzor“ piše, da razun kratkih brzojavk nima še ni vlada ni orožništvo službenega poročila, zato ni še možno konstatovati, kdo da je kriv prelivanja krvi. Zdi se, da se je stvar nastopno dogodila: Neko katoliško dekle je imelo na glavi ruto s srbskimi bojami. Eden ranjenec jej je strgal ruto z glave, nakar je nastal pretep. Posredovali so orožniki, a ljudstvo se je baje vrglo na orožnike, da bi jih razorožilo, nakar

(Dalje na 4. strani.)

Velika izbira Pohištva

Pohištvo svetlo in temno, spalno in jedilno, sofe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, slike zvonca, stolice, popolno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8
(Rudeče table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

S 24. avgust. se preseli prodajalnica steklenine Giovanni Sardotsch & Comp.

iz ulice Nuova 24 v ulico Vincenzo Bellini 5 nasproti tvrde A. Bischoff

Šipe in ogledala. Bogata zaloga majolik.

Stekla, porcelan, svetilke in postrežba za 1 ali 2 osebi. — Specijaliteta

porcelan za kavarne in gostilne.

Sprejme se postavljanje šip v delo po zmernih cenah

Komisijsko in agentursko podjetje VEKOSLAV PLESNIČAR, Trst

ulica Gaetano Donizetti št. 5

Zastopnik z zalogo užigalce družbe sv. Cir. in Metodija, testenin tovarne Znidaršič & Valenčič, čokolade, praške gnjati ter raznih drugih predmetov.

: : Nova zastopstva še vedno sprejemajo : :

Vdobe se tudi potom mojega podjetja najzanesljiveje informacije iz trgovskih krogov.

Zelo dobro vpeljana žganjekuharija

v bližini Ljubljane

z mnogimi odjemalci

se takoj proda

radi rodbinskih razmer.

Denarja treba imeti 12-20.000 K

Ponudbe pod Priložnost 225

postrestante Ljubljana.

Kdor želi dobro kapljico:

namizno vino iz najboljih dalmatinskih kleti; vino istrsko, desertno vino iz leta 1897; šumeči refosk, zadarski maraskin, luk-sardo itd. — tropinovec, pristno olje iz oljk, likvorjev in špirita, naj se obrne na Zalogo, ulica Farneto 3

„Al Progresso Dalmato“

Via Farneto štev. 3

MACHINE & Co.

Koncesijonirana pisarna za trgovske informacije

in iztirjevanja

ulica Vincenzo Bellini št. 13.

Dopisniki vseh mestih sveta.

Tovarna pohištva v TRSTU

ulica della Tesa

št. 46

ALFONSO LEVI MINZI

ZALOGA

Plazza - -

Rosario št. 1

KATALOGI, NAČRTI IN PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

Giulio Zanolla

krojačnica

TRST — ulica Torrente 32

Izdeluje po meri. — Moderni kraj.

Točna izvršitev. — Cene zmernne.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvpečnejše sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

priloga v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Mila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „Mila Iga“, Farneto 4.

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. poslati ali paati antipodni pošiljatelj stane 7 K francoske poštnine in zaloge.

HOTEL BALKAN70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
Cene zmerno. Počitaj & Xugi**HOTEL BALKAN**

so ti rabili bajonete in ranili pet oseb. Do kakega pretepa med Srbi in Hrvati ni sploh prišlo. V sv. Rok je odšel vojaški auditor, da stvar preišče.

Tujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 20. avgusta:

Beck E., zasebnik, REKA; Zupančič I., trgovec, BUZET; Neuhaus A., potovalec, DUNAJ; Kubas A., posestnik, TREBINJE; Keucher I., uradnik, DUNAJ; Markus I., učitelj, KOLIN; Tanašova R., učitelj, KOLIN; Simerka E., posestnik, PLZENJ; Velfich A., prof., PRAGA; Mötl K., uradnik, BUDJEVOJICE; Karis F., uradnik, GORICA; Kospich E., uradnik, DUNAJ; Kragelj M., župnik, PULA; Ružička F., posestnik, PLZEN; Kanpa J., posestnik, DUNAJ; Kenda M., zasebnik, PULA; Kucera M., zasebnik, PRAGA; Lauf H., uradnik, DUNAJ.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; masnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Kdor izven Trsta piše naroči kak „MALI OGLAS“ oblije denar vnaprej, kar drugače ne bo njegov oglašje objavljeno, če ni oseba poznana Upravi lista.

Tarifa je naslednja na čelu „MALI OGLASOV“ in vsako takšno preračun, koliko mu je plačati a tem, da pratejo besede. Oglase treba nasloviti na „INSERATNI ODDELEK“ „Edinosti“.

Na vprašanja potom pisem bo dalj „INSERATNI ODDELEK“ informacije edino le, če bo pisemu priložena znanaka za odgovor.

Oddajo se v najem prostori primerni za gostinstvo v ulici Barrera. Pojasnila daje „Inseratni oddelek Edinosti“. 994

V Dekanah je na prodaj moderna enonadstropna nova hiša z lepim vrtom ter krasnim razgledom na morje in gričevje nad Koprmo. Vprašati je pri lastnici Mariji Mahnič, Dekani št. 37. 993

V Skednju je na prodaj hiša z dvema stanovanjima, klet, vrt z vodnjakom. Oglasiti se je v Skednju v zalogi stavbinskega blaga. Kdor se oglasi napravi gotovo dobro kupčijo. 987

Sodi od 5, 7, 12 in 50 hl prodajo se v Trstu, via della Sanità 18. 992

V dekliškem domu v Gorici se učence sprejmejo na stanovanje, katere razne goriske šole obiskujejo. Prilika za učenje raznih tujih jezikov, godbe in ročna dela. Dobro nadzorstvo. Pri nizki ceni, dobra hrana, lepo in prostorno stanovanje. Natančneje se izve pri gospe Mariji Drašler, Via Trigemina št. 12. 991

Prodajo se stavbe ki nosijo 10%, dobička. Razpolaga denarja na I. in II. vknjižbe od 4%, do 6%, obrest. Menjava nepremičnin z zemljišči in dvorci Trst, Korso št. 34. 860

Naznanjam slavnemu občinstvu, da preselim svojo gostilno „Stadt Laibach“ iz ulice Giulia št. 15 v isto ulico št. 33 sedaj kavarne Saturno, ter se priporočam za mnogobrojni obisk J. KANTE. 970

Podpisani naznanja slavn. občinstvu, da je odprl svojo novo gostilno v ulici dell' Industria št. 5, ter se priporoča za obilen obisk Fran Štrancar. 943

Zaloga vina in piva

v buteljkah iz zagrebske in puntigamske tovarne s prodajo na drobno za družine edino-le pri **S. KERZEJ Trst** ulica Cereria št. 6.

Prodajalnica jestvin in kolo-nijalnega blaga

Ivana Godnig

se je preselila iz ulice Barrera vecchia št. 31

v ulico Madonnina št. 9 vogal ulice San Apolinare.

SLOVENC!

KUPUJTE

Narodni kolek!

Za vsakovrstne naročbe mineralnih vod, obrnite se na centralno zalogo vseh naravnih mineralnih vod

Angelo Devetak -- Trst ulica Acquedotto 22. -- Tel. 1448

Zaloga ovsia in klaje

Prodaja tudi koruzno perje za postelje.

M. ud. ZERQUENIK

ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coroneo)

Električno vpeljavo izvršuje

Franjo S. Dalsasso

TRST

ulica S. Spiridione št. 6.

Andrej Rudeš, mizar

in izdelovalec pohištva

(ulica Irene della croce 4, in ulica Scusa 8) ima vedno v zalogi zakonske in obedovalne sobe najfinije in trdne delane v lastni delavnici.

Posebna izbira kuhinjske opreme.

Specijaliteta: OMARE-LEDENICE

Sprejemlje kakor koli naročilo za to in za drugo, kakor tudi poprava.

Ivanka Doreghini

TRST -- ulica Madonnina št. 8

VELIKA ZALOGA

pohištva, manufaktur, ur, slik,

zrcal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe.

Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu pla-

čilu in tudi na obroke.

Skladišče GASPARINI, Corso št. 34 prodaja

65 kr. predpasniki

80 „ ženske srajce

130 „ hlače

160 „ ženska spodnja krila

40 „ ena peča čipk

175 kr. spodnje hlače za moške

150 „ srajce iz zefirja barvane

190 „ iz surove kide za moške

170 „ rjuha z robom za eno osebo

130 „ beli prti z robom.

Vse po tovarniških cenah

VERA je najboljša tinktura za lase. V isti ni nikakih škodljivih stvari.

Dobi se plavalaso, kostanjevo, črnkasto, črno barvo.

Steklenica 3- K v odlikovani lekarni PRENDINI

Pošiljajte po poštne povzetje.

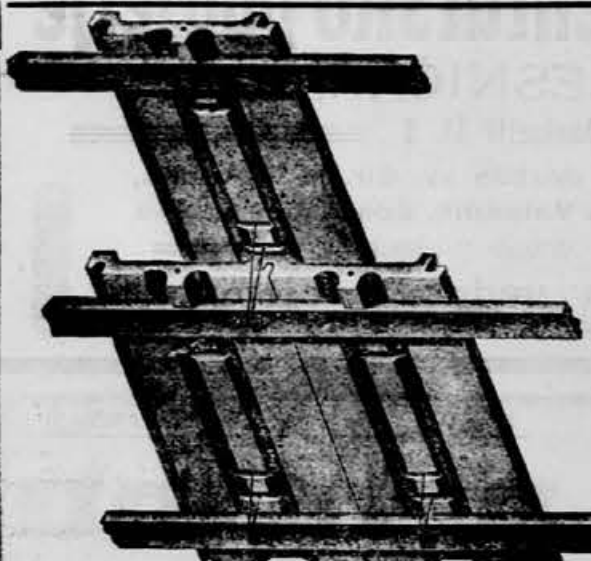
Največja prihranitev časa.**za izpit vojaškega dobrovoljstva**

Tečaj za sprejem v zadnji razred kake srednje šole.

(Naučni jezik: italijanski in nemški)

Paralelni tečaji — italijansko in nemško — za zrelostni izpit na srednjih šolah. Avtorizovani od visokega c. kr. namestništva, pod ravnanstvom prof. RICHARDA MICKS. — Dvanajst usposobljenih in v službi stojčih profesorjev.

TRST, ulica delle Poste 10 TRST, ulica delle Poste 10

Sprejmejo se zastopniki.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči, ponudijo vsako poljubno množino

patentiranih

zarezananih strešnikov

„Sistem Marzola“ (Strangfalzziegel) „Sistem Marzola“

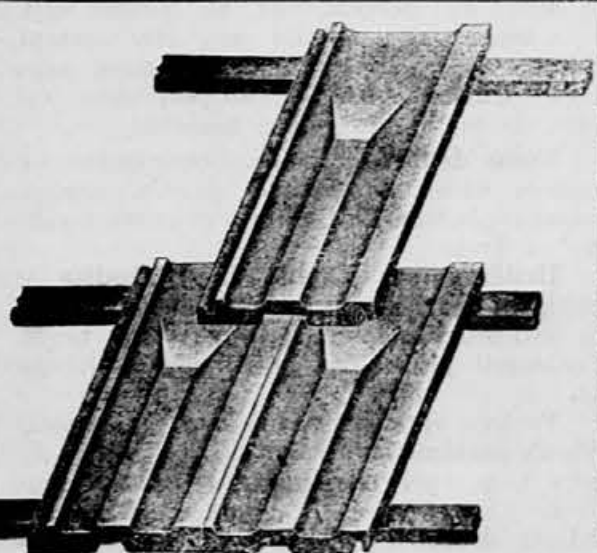
Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličneje, najcenejše in najpreprosteje strešno kritje.

Vsaki strešnik se zamore na late prbiti ali pa z žico privezati, kar je go tovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojsnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

Prodaja se obešala, postelje, opravo za sparno sobo naj-finejega dela, kuhinjsko opravo „Seces-sion“, mozaično umetniško mizico, vred-no 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2.

KJIGOVEZNICA

Tovarna trgovskih registrov

Gustavo Tassini & Figlio

Trst, Via Porporella št. 5 - ogel Via della Sanità.

Tapecirarska delavnica

Alberto Sencich

Trst, via Ziziano Vecellio št. 4

vsprejema vsako tapecirarsko delo in tudi popraviljanja.

CENE NIZKE.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim sluca em, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odli-kovani lekarni

PRAXMARER „fi due Mori“ Trst, veliki trg

Michele Zeppar, Trst

ulica S. Giovanni št. 6 in 12

Podružnica v Zadru

SKLADIŠČE in avtorizovana delavnica

majoličnih peči

lastnega izdelka.

Bogata izbira plošč za kopelji in kuhinje.

Pekarna in slaščičarna

Alojz Gul

Trst, ulica della Caserma št. 17

PRODAJA: 3-krat na dan svež kruh

in pošilja na dom ob vsaki uri;

najfinejšo moko vsake vrste;

vino v buteljkah in likerih.

Sprejema naročila in posluži v določenem času.

restavracije, gostilne, krčme in kavarne.

Cene po dogovoru

Podpisani sem v ulici Laz zaretto vsočho št. 19

na voglu ulice San Giorgio otvoril

ZALOGA VINA

na domače rabe, pridelek iz svojih vinogradov v Bolu (otok Brač) in ga prodajam v sodčkih in steklenicah. Ze sam kraj. Vam zagotavljam, da je kakovost najboljša. Da zamoren cepjenec odjemalcem jamčiti za pristno vino, sem sklenil, da ga dobivam v originalnih sodčkih naravnost iz svojih kleti v Bolu in da ga tako raspolijam tudi na stanovanje.

Za krčmarje in gostilničarje primerne cene.

V nadi, da me poštate z Vašo naročbo beležim se naj-daneje

IVAN OVITANIĆ.

Guerino Marcon

ulica Tivarnella št. 3

Priporoča svojo zalogo oglja in dr.

ki je vedno preskrbljena z najboljšim

kranjskim blagom. Prodaja na debelo in

drobno. Pošiljanje na dom.

Telefon št. 1684.